

Områdets navn

Skjettenkollen

Referansedata

Fylke: Akershus
Kommune: Lørenskog og Skedsmo
Registrant: Frode Løset
Dato feltreg: 06.11.2011
Kartblad: 1914-4
UTM-sentralpunkt: Ø 0274578 N 6652952
Vegetasjonssone: Boreonemoral sone

Areal: 266 daa.
Høyde over havet: 240-280 m.
Naturverdi: Lokalt verdifullt *
Friluftsverdi: Skog 3,33, landskap 2,43 og
opplevelse 10.

Sammendrag

Området er en del av et større åsparti som ligger mellom E6 og Djupdalen i nord og Fjellhamar i sør på grensen mellom Skedsmo og Lørenskog kommuner. Det utgjør et kolleparti som går opp i 280 moh omgitt av et myrparti og et lite tjern i øst. Det er en del av friluftsområdet Skjettenkollen. Området er småkupert og med en god del bergvegger. Geologisk består området av glimmerskifer/gneis, metasandstein og amfibolitt.

Blåbærgranskog og røsslyng-skinstryte furuskog er dominerende vegetasjonstyper. Furuskog dekker de fleste arealene på høydepartiene rundt Skjettenkollen og på Osloutsikten. Skogen er ca 100 år med storvokst furu som dominerende treslag. Furuskogen er stort sett åpen i blanding, ofte med gran som undersjikt. Det er noen partier med svartorsumpskog syd for Svarttjern.

Området er lite påvirket av hogst de seinere år bortsett fra noen mindre flater i vest. Området er et svært viktig nærfriluftsområde med et tett nettverk av stier.

Skogen er stort sett nokså åpen, men mange steder med et undersjikt av gran i furuskogen. Det er lite død ved og ingen rødlistede arter knyttet til død ved ble funnet. Artsmangfoldet er fattig og det finnes stort sett trivielle arter for området. Småsalamander er registrert i Svarttjern. 4 naturtyper er registrert. To lokaliteter med *gammel granskog* med innblanding av svartor, en *riksumpskog* og en lokalt med *naturlig fisketomt vann*.

Samlet verdi for området er satt til lokalt verdifullt (*). Området er biologisk nokså fattig, det omfatter et lite areal og oppfyller derfor ikke mangler i forhold til skogvern.

Feltarbeidet

Området ble inventert 06.11.2011 i overskyet vær med noe tåke. På grunn av tidspunktet, var det meste av karplantefloraen visnet og dette vanskeliggjorde artsbestemmelse. Området anses tilfredsstillende dekket.

Utvelgelse av området.

Området er foreslått av Skedsmo kommune. Det omfatter Skjettenkollen, Svarttjern og Svarttjernsmyrene, som er et betydelig større område enn fylkesmannens forslag. Området har variert skogstereng med gammel barskog og registrerte viktige naturtyper og er et viktig turområde for befolkningen på Skjetten og Fjellhamar.

Friluftsverdier

Flere merke stier går gjennom eller rundt området. Likeledes er det en rekke mindre stier og tråkk i området og området bærer tydelig preg av å være et nærfriluftsområde med intensiv bruk. Området ligger like øst for E6 og den vestlige delen av utredningsområdet har mye støy fra motorveien. I øst grenser området til boligområder ved Fjellhamar.

Flere gravminner (bronsealderrøysene) ligger sør for verneforslaget. Det går mange stier fra bebyggelsen og forbi bronsealderrøysene videre mot skogområdene som omfattes av verneforslaget.

Det meste av skogen er åpen, friluftsvennlig furuskog. Den østre delen består av et åpent myrparti Svarttjernsmyrene med et mindre tjern, Svarttjern. Også i denne delen av området er det et tett stinett og det går også skiløyper over tjernet/myra.

Området er svært godt tilgjengelig via stinettet fra boligbebyggelsen ved Fjellhamar og Tømte. Det går ingen bilveger eller traktorveier innenfor verneforslaget, men stien som fører rundt verneforslaget er stedvis bred og brukes også som skiløype vinterstid. Området synes å være svært mye brukt av lokalbefolkningen. Fra boligområdene er det et nettverk av stier som går i retning av verneforslaget. Noen av stiene i området er tilrettelagt med klopper i fuktige områder. Det er merket en tursti gjennom hele området som kalles "Skjettenrunden".

Selv om høydepartiet sentralt i verneforslaget benevnes "Osloutsikten" på kartet, gjør den gamle skogen at det ikke lenger er særlig utsikt fra dette området. Det er heller ikke spesielle utsiktspunkter andre steder i området, men området i tilknytning til Svarttjern og Svarttjernsmyrene er et åpent landskapsrom med godt utsyn som er i aktiv bruk.

Verdisetting etter rutenettmetoden

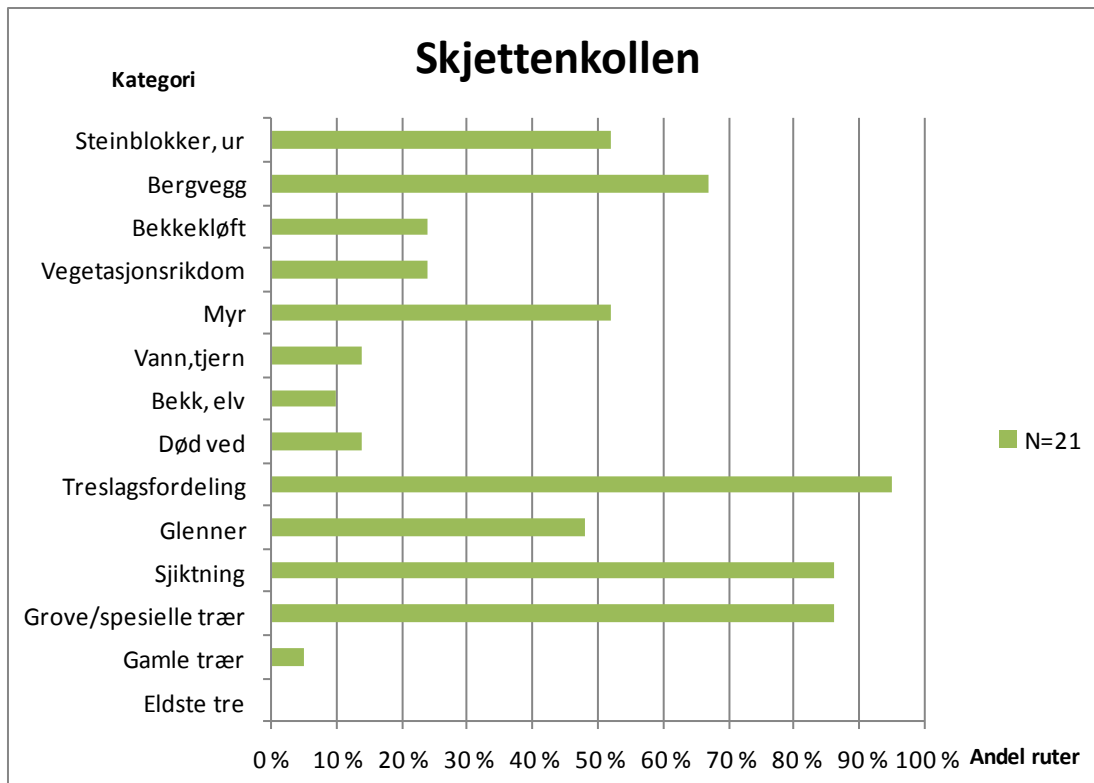
21 ruter er undersøkt. Området scorer høyt på skogelementer (3,33), middels på landskapselementer (2,43) og 10 poeng på opplevelselementer.

Mer enn 80 % av rutene har score på treslagsblanding og grove og spesielle trær, mens få ruter slår ut på gamle trær. En svært stor del av skogen er sjiktet og det er også mange glenner. Kun 10 % av rutene scorer på død ved. Både gran og furu finnes innenfor så å si hele området. Furuene er ofte storvokste og i furuskogen er det oftest en god del innblanding av gran som gjør skogen sjiktet. Skogen er likevel relativt åpen med mange glenner noe som tyder på tidligere plukkhogst/gjennomhogst i området. Det er svært lite død ved.

Når det gjelder landskapselementer er det en betydelig andel av rutene som scorer på steinblokker/ur, bergvegger og myr. Ca 20 % har score på bekkekløft og vegetasjonsrikdom og 10 % på bekker og tjern. Selv om området har små høydeforskjeller totalt sett (kun 40 meter), er det stor variasjon i lokaltopografi som fører til en middels høy verdi for landskapselementer.

Området scorer godt på opplevelselementer (10). Området inneholder alle topografiske hovedformer, det ligger nært inntil et viktig kulturminne (bronsealderrøyser) det har middels score på vegetasjonstyper og god score på landemerker og stier, men lav verdi på andel registrerte naturtyper i forhold til totalområdet. Tatt i betraktning at lokaliteten er arealmessig liten, er dette en høy verdi da opplevelselementet automatisk vil favorisere store områder.

Samlet sett framstår Skjettenkollen som et svært mye brukt og lett tilgjengelig nærfriluftsområde for mange mennesker. Området scorer også høyt på rutenettmetoden tatt i betraktning at det er lite i areal.

Figuren viser andelen av kriteriesettene for skogelementer og landskapselementer som er oppfylt innenfor 10 daa ruter i undersøkelsesområdet. N = 21.

Naturverdier

Tidligere undersøkelser

Siste Sjanse har kartlagt naturtyper i området i 2002 både i Skedsmo og Lørenskog kommuner (Blindheim 2002 og Blindheim og Løvdaal 2002). Flere mindre lokaliteter knyttet til våtmarksområdene ved Svarttjern, riksumpskog og daldraget sør for Svarttjern er kartlagt som naturtyper.

I Artskart (www.artsdatabanken.no) er det angitt to observasjoner av småsalamander (NT) i området.

Beliggenhet

Området er en del av et større åsparti som ligger mellom E6 og Djupdalen i nord og Fjellhamar i sør. Åspartiet utgjør ca 2,3 km² totalt og grenser mot Skjettenbyen i øst. Åspartiet utgjør et sammenhengende skog- og friluftsområde der verneforslaget Skjettenkollen på snaut 300 daa er den vestligste biten av området. Denne delen grenser til E6 og ligger ca. 700 m nord for bebyggelsen og 1,5 km fra Fjellhamar stasjon.

Naturgrunnlag

Topografi

Området utgjør et kolleparti som går opp i 280 moh omgitt av et myrparti og et lite tjern i øst, E6 i vest og en bekkedal i sør. Laveste punkt er 240 moh. Det er en bratt li mot bekkedalen i sør mens lia mot E6 er slakere. I øst og sør grenser området mot sammenhengende skog. Området for øvrig er småkupert med koller og mindre søkk og enkelte områder med fjell i dagen. Det er mange bergvegger i området. I øst grenser det til det større myrpartiet Røssmyra med det lille tjernet Svarttjern i SØ. Fra Svarttjern renner det en liten bekk SV-over gjennom en trang dal og ut av området.

Geologi

Området er en del av grunnfjellsområdet og omfatter glimmerskifer, glimmergneis, metasandstein og amfibolitt (www.ngu.no).

Vegetasjonsgeografi

Boreonemoral sone – overgangseksjon. (Moen 1998).

Vegetasjon og treslagsfordeling

Berggrunnen er fattig og området er dominert av skog på lav til middels bonitet. Blåbærgranskog og røsslyng-skinstryte furuskog er dominerende vegetasjonstyper. Furuskogen dekker de fleste arealene på høydepartiene rundt Skjettenkollen og på Osloutsikten. Like sør for tjernet er det ett mindre område med gran-svartorsumpskog.

Enkelte steder i liene og i mindre daldrag er det innslag av småbregnegranskog.

Furumyrskog finnes på enkelte av myrene og det er et område med riksumpskog ved utløpet av Svarttjern, øst i området.

Av treslag opptrer både gran og furu i hele området. Som rutenettmetoden viser, er det få ruter som ikke har betydelige innslag av begge treslag.

Det er lite av andre treslag. På eldre hogstflater i vestre del er det mye ung bjørk, men lauvtrær av større dimensjoner finnes knapt med unntak av et område sør for Svarttjern, som også er registrert som naturtyper. Øvrige treslag observert er bjørk, osp, selje, rogn og spisslønn.

Karakteristiske trekk ved karplantefloraen

Floraen i blåbærgranskogen og røsslyng-skinstrytefuruskogen er triviell og fattig med dominans av blåbærlyng og røsslyng. På myrene finnes myske, tranebær og et større bestand av myrkongle i riksumpskogen sør for Svarttjern.

Skogstruktur, påvirkning

Furuskogen er stort sett åpen og sjiktet i hogstklasse V med gran i undersjikt. I SV er det noe yngre skog med furumyrskog og småvokst bjørk. Det er en del gadd av furu i området med brysthøydiameter under 30 cm. Langs bekken som renner sørover fra Svarttjern, finnes et mindre parti med svartorsumpskog omgitt av gammel ensjiktet granskog med alder ca. 100 år. Det er generelt lite død ved av gran bortsett fra et mindre parti helt NV i området og noe i dalen sør for Svarttjern. Det finnes noen gadd av furu, av mindre dimensjoner. Det finnes også enkelte læger i den gamle granskogen helt sør i området.

I rasmarka helt sør i området finnes også innslag av edle lauvtrær som spisslønn, men store dimensjoner av lauvtrær mangler.

Det går ingen traktorveier eller bilveier gjennom området. Det er heller ingen hytter eller registrerte inngrep bortsett fra noen eldre hogster i SV og en mindre hogst i NV som ligger mellom motorveien og toppen av åspartiet. Bortsett fra dette, har det vært lite hogster i nyere tid. Det går flere blåmerka stier gjennom området. En sti, som synes å være brukt også som skiløype går rundt området i vest. Stiene bærer preg av utstrakt bruk. Rasteplassen ved Svarttjern er mye brukt.

Endring i naturtyper

Det er ikke foretatt endringer i registrerte naturtyper eller kartlagt nye, men naturtyper på begge sider av kommunegrensa mellom Skedsmo og Lørenskog er slått sammen til en.

Artsmangfold

Artsmangfoldet er generelt er fattig, men våtmarksområdene sør for Svarttjern har innslag av noen flere arter. Signalarten myrkongle finnes i tett bestand i riksumpskogen sør for Svarttjern og utgjør den største bestanden av arten i Skedsmo og Rælingen (Blindheim 2002). Småsalamander (NT) er påvist i tjernet (Blindheim 2002) og i følge viltkartet er det registrert en spillplass for orrfugl nord på Svarttjernmyra (registrert 1979). Det er lite sannsynlig at denne fortsatt er aktiv tatt i betraktning områdets beliggenhet og intense friluftsbuk.

Av fugleliv ble det påvist toppmeis og stjertmeis under befaringen og spor etter svartspett. Det ble også observert spurvehauk.

Kjerneområder

Nummerering henviser til kartet. Kilde: Blindheim 2002 og Blindheim og Løvdal 2002. Supplert av Sweco 2011.

1. Svarttjern S

Naturtype: Rik sumpskog

BM verdi: B

Areal: 4 daa

UTM: Ø 0274864 N 6652886

Hoh: 255 m.

Området ligger på kommunedelet mellom Skedsmo og Lørenskog og er kartlagt av Blindheim (2002) og Blindheim og Løvdal (2002). Lokaliteten ligger sør for utløpet av Svarttjern og er en gran-svartorsumpskogbestand med eldre blåbærgranskog rundt. Skogen er flersjiktet med lite læger og svake utviklede sokler på svartortrærne. Av signalarter er det en stor bestand av myrkongle sør i lokaliteten som er den største av sitt slag i Skedsmo og Rælingen. Området vurderes som viktig, B-verdi.

2. Svarttjern

Naturtype: Naturlig fisketomme innsjøer og tjern

BM verdi: C

Areal: 8 daa

UTM: Ø 0274838 N 6652793

Hoh: 255 m

Området omfatter Svarttjern på kommunedelet mellom Lørenskog og Skedsmo og er lagt inn i naturbase av Blindheim (2002). Det er et fattig myrtjern hvor det tidligere er registrert nær truet småsalamander (1970-80-tallet). Lokaliteten har også buttsnutefrosk, stor damsnegl og tårnsnegl. Området er et svært mye benyttet friluftsområde og det er uklart om det er fisk i tjernet. Svarttjern gis verdien C, lokalt viktig.

3. Dal SØ for Svarttjern

Naturtype: Gammel barskog, utforming gammel granskog

BM verdi: C

Areal 12 daa

UTM: Ø 02747538 N 6652584

Hoh: 250-260 m.

Lokaliteten ligger på grensa mellom Lørenskog og Skedsmo kommuner. Den er kartlagt av Blindheim (2002) og Blindheim og Løvdaal (2002). Omfatter daldraget i nedre delen av bekken som renner ut fra Svarttjern og deler av møtende bekkestrøg fra øst. Blåbærgranskog i dalsidene og noe rikere vegetasjon i dalbunnen med mindre læger, lite nedbrutt. Det er noe svartorsumpskog og graner opptil 50 cm i brysthøydiameter. Gis verdien C, lokalt viktig.

4. Dal S for Svarttjern

Naturtype: Gammel barskog, utforming gammel granskog

BM verdi: C

Areal 12 daa

UTM: Ø 0274724 N 6652625

Hoh: 250m

Lokaliteten er registrert av Blindheim (2002). Omfatter en liten dal på kommunedelet mellom Lørenskog og Skedsmo. Dominerende vegetasjonstyper er småbregnegranskog og svartor/gransumpskog med innslag av høgstaudevegetasjon i dalbunnen og blåbærgranskog i liene. Det er noen læger av gran. Området er vurdert som en viktig biotop med variert sammensetning av vegetasjonstyper uten at sjeldne arter er registrert. Gis verdien C, lokalt viktig.

Tabell: Artsfunn av rødlistearter eller signalarter fra Skjettenkollen. (1=Svarttjern S, 2= Svarttjern)

Norsk navn	Vit. navn	Rødlistestatus	Antall lokaliteter	Kilde	Funnet
Småsalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	NT	1	Blindheim et al. 2002	2
Myrkongle	<i>Calla palustris</i>	LC	1	Blindheim et al. 2002	1

Avgrensning og arrondering

I forhold til fylkesmannens forslag, er grensene noe utvidet i sør og i nordøst. Dette for å få til en bedre arrondering samt å inkludere gammel granskog og svartorsumpskog i sør og lage en mer naturlig avgrensning i nord som følger myrkant og grense mot yngre skog.

Vurdering og verdisetting

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Skjettenkollen. Ingen stjerner (0) betyr at verdien av kriteriet er fraværende eller ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for verdisetting i metodekap

Navn	Urørthet	Størrelse	Topo- graf. Var.	Vege- tasjon. variasjon	Arron- dering	Arts- mangfold	Rike - veg. typer	Død ved mengde	Død ved Kontinuitet	Treslags- fordeling	Gamle lauvtrær	Gamle bartrær	Samlet verdi
Hele området	**	*	**	*	*	*	*	*	*	**	*	**	*
1. Svarttjern Sør.	**	-	*	*	*	*	**	*	*	**	-	*	**
2. Svarttjern	**	-	*	*	*	*	*	-	-	-	*	-	*
3. Dal SØ for Svarttjern	**	-	*	*	*	*	**	*	*	**	*	**	*
4. Dal S for Svarttjern	**	-	*	*	*	*	**	*	*	**	*	**	*

Samlet verdi for området er satt til lokalt verdifullt (*). Området er biologisk nokså fattig og omfatter et lite areal. Det oppfyller ikke mangler i forhold til skogvern (jfr. Framstad et al. 2003).

Referanser

Blindheim, T. og Løvdaal, I. 2002. Kartlegging og verdisetting av naturtyper i Skedsmo kommune. Siste Sjanse – rapport 2002-3.

Blindheim, T. og Abel, K. 2002. Viltet i Skedsmo kommune. Siste Sjanse – rapport 2002-4. 20 s + vedlegg.

Blindheim, T. 2002. Kartlegging og verdisetting av naturtyper i Lørenskog kommune. Siste Sjanse – rapport 2002-6.

Referanser internett:

www.artsdatabanken.no

www.naturbase.no

www.ngu.no

www.skogoglandskap.no

www.riksantikvaren.no

Bilder fra området

Gravfelt sør for verneforslaget. Foto: Frode Løset, Sweco Norge AS

Storvokst gran i kjerneområde sør for Svartjern. Foto: Frode Løset, Sweco Norge AS

Typisk skogsbilde fra Skjettenkollen. Her ved Osloutsikten.
Foto: Frode Løset, Sweco Norge AS

Svarttjern. Foto: Frode Løset, Sweco Norge AS

Bergvegg NV i området like øst for motorveien. Foto: Frode Løset, Sweco Norge AS

Merka skiløype over Røssmyra nord for Svarttjern. Foto: Frode Løset, Sweco Norge AS

Svarttjern er mye brukt til friluftsliv. Foto: Frode Løset, Sweco Norge AS

Skjettenkollen

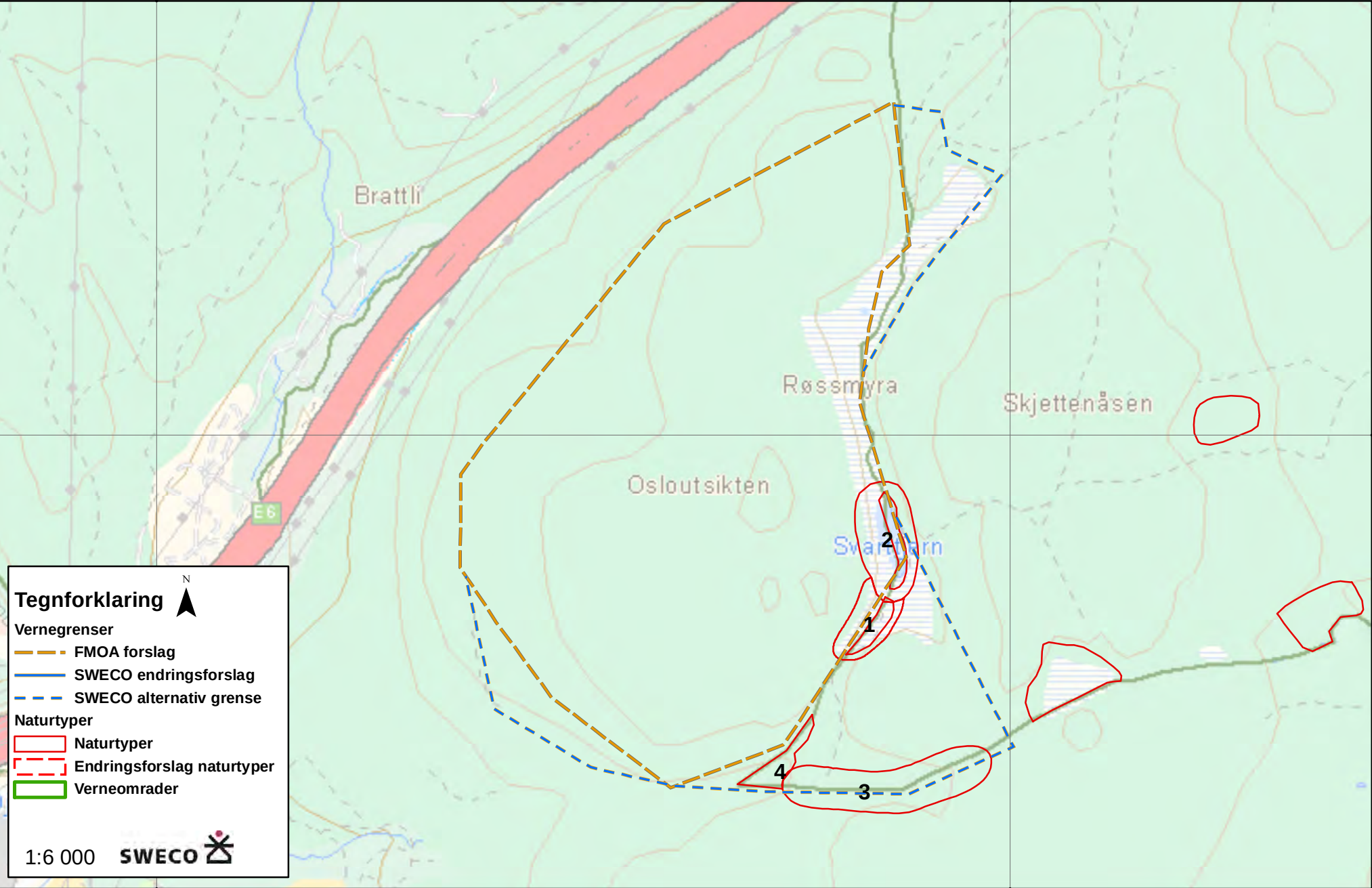
Areal 266daa Naturverdi *

274000.000000

275000.000000

6653000.000000

6653000.000000

1:6 000

SWECO

275000.000000

274000.000000

295